

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Ваїдіна Євгена
Валерійовича за темою «**Організаційно-правові** засади діяльності
Спеціалізованої **антикорупційної** прокуратури України»

Зазначена дисертація подана на захист для здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.10 «Судоустрій: прокуратура та адвокатура».

В сучасних умовах питання, присвячені організації та діяльності прокуратури України, перебувають в зоні пильної уваги громадянського суспільства і юридичного середовища, Це обумовлено процесами докорінної реорганізації прокурорської системи України і нагальними потребами протидії злочинності, передусім у **сфері** протидії корупції, яка є справжнім бічем сучасного суспільства. До того ж в системі прокуратури створено орган, діяльність якого зосереджена на забезпеченні законності у процесі досудового розслідування і судового розгляду кримінальних проваджень, що стосуються корупції..... Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру. Це обумовило як актуальність, так і новизну обраної автором теми дисертаційної роботи,

У всякому разі дисертація є першим в Україні монографічним дослідженням, присвяченим діяльності **новоствореного** спеціалізованого органу протидії корупції у складі прокурорської системи.

В роботі автор використав великий масив літературних джерел з питань протидії корупції, які є підґрунтям проведеного ним дослідження.

У першому розділі дисертації здійснено детальний аналіз вітчизняних і зарубіжних джерел, присвячених проблемам протидії корупції (с. 19-21). З цим органічно пов'язаний зміст підрозділу 1.2 «Сучасний стан протидії корупції в Україні», На основі матеріалів соціологічних досліджень автор дійшов правильного висновку, що масова суспільна думка в основному засуджує поширення корупційних проявів, проте в цілому проявляє

недостатню активність в їх викоріненні, а значна кількість громадян для задоволення своїх інтересів сама ініціює підкуп чиновництва. Розірвати ці зв'язки закликає діяльність спеціалізованих правоохоронних органів, включаючи Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру.

На с.38 роботи викладено авторське бачення невідкладних кроків, які, на думку автора, необхідно здійснити для мобілізації антикорупційної діяльності, в тому числі з участю Спеціалізованої антикорупційної прокуратури,

У дисертації проаналізовано процеси становлення і розвитку антикорупційного законодавства після революційних подій лютого 2014 року з урахуванням як вітчизняних правових традицій, так і норм міжнародного та європейського права; а також з урахуванням правового статусу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в Україні. При цьому здійснено досить глибокий аналіз впливу міжнародних конвенцій на процеси поживлення антикорупційної діяльності у вітчизняних умовах (с.48-54).

Розділ 2 дисертації цілком присвячено кадровому забезпеченню Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, в основу якого має бути покладено професіоналізм кандидатів та риси їх характеру, які забезпечуватимуть принципове і незалежне виконання прокурорами цієї прокуратури своїх професійних обов'язків. Слушним виглядає пропозиція автора обмежити політичну складову конкурсу за рахунок зменшення у складі конкурсної комісії представництва народних депутатів України (с.93). Слід погодитись з пропозиціями щодо уточнення розділу 3.1 розділу XII. Закону України «Про прокуратуру» щодо забезпечення публічності при формуванні Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (с.98-100).

В розділі 3 дисертаційної роботи розглянуто організаційно-правові аспекти функціонування Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Зокрема, підрозділ 3.1 присвячено організаційним засадам функціонування зазначеної прокуратури на основі поєднання загальних завдань прокуратури України та специфічних завдань, покладених на

Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру. При цьому підкреслюється особлива важливість забезпечення незалежності зазначеної прокуратури та її співробітників при виконанні ними своїх обов'язків; яка обмежена виконанням доручень лише заступника Генерального прокурора України - керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, У зв'язку з цим можна погодитись з пропозицією автора відмовитись від запровадження посади аудитора для здійснення контролю за деякими аспектами діяльності прокуратури (с. 173),

Заслуговує на підтримку пропозиція автора відобразити деякі аспекти діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в Засадах Державної антикорупційної політики в Україні (с. 174), а також включити до статті 8-1 Закону України «Про прокуратуру» перелік усіх посад прокурорів - співробітників зазначеної прокуратури,

В роботі відзначено особливості взаємодії Спеціалізованої антикорупційної прокуратури із спеціальними с-уб^к-Гсі^запобігання корупції: іншими органами прокуратури, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), Національного агентства з питань запобігання корупції та з деякими іншими органами у сфері протидії корупції, а також з органами місцевого самоврядування. При цьому автор дійшов правильного висновку, що координаційна функція може здійснюватися лише в окремих випадках, передусім у разі участі представників інших правоохоронних органів у роботі спільних оперативно-слідчих груп, зокрема, з підрозділами детективів НАБУ (с. 176).

Заслуговує на підтримку пропозиція віднести до числа суб'єктів запобігання корупції також Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних злочинів, що надало б можливість налагодження взаємодії також з цією структурою (с. 176).

В роботі розглянуто важливі аспекти протидії корупції в низці зарубіжних країн, досвід яких може бути використаний у практиці

Спеціалізованої антикорупційної прокуратури України (підрозділ 3.3.).

Водночас зміст роботи викликає окремі зауваження. Деякі висновки і пропозиції дисертанта носять спірний характер.

На с. 46 міститься критика на адресу науковця Т. **Тучака**, який не відніс до джерел антикорупційного законодавства судову практику, хоча така точка зору в принципі відповідає дійсності.

На с.52 міститься твердження, що вітчизняний Закон про люстрацію «не виконує легітимної мети люстраційної процедури - захист демократичних цінностей та громадянського суспільства...» Для того, щоб **обґрунтувати** таке твердження, слід було використати соліднішу аргументацію.

На с.70 автор коментує деякі положення законодавства про прокуратуру у частині здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів в місцях тримання **затриманих**, попереднього ув'язнення, в установах виконання покарань тощо, хоча вирішення пов'язаних з цим питань виключено з компетенції сучасної **прокуратури** України.

На с. 71 дисертант стверджує, що «... основним завданням нагляду в діяльності антикорупційної прокуратури є забезпеченні ефективної організації нагляду за **дотриманням**, режиму законності під час здійснення **оперативно-розшукової** та кримінальної процесуальної діяльності підрозділами Національного **антикорупційного** бюро». Відтак виходить, що завданням нагляду є організація нагляду.

На с.73 міститься досить спірна фраза, що «ризик появи так званої «внутрішньої **корумпованості** не залежить від прокурорської системи, але його цілком можна не допустити, законодавчим інструментом». Саме прокурорська система має виробити механізм **взаємоочищення** від внутрішньої корумпованості.

Досить сумнівним виглядає твердження, що «репутація антикорупційної прокуратури ще є **незаплямованою**» (с.75). Навряд чи можна прирівнювати новонароджену прокуратуру, де працюють досвідчені професіонали, з новонародженою - дитиною. До того ж це наводить на

думку, що згодом і на гербі цієї прокуратури можуть з'явитися плями!

Далі автор стверджує, ідо, оскільки в Антикорупційній стратегії" на 2015-2017 роки нічого не йшлося про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, то це «...применщує її значення, закладає неякісну цеглину в будівлю впроваджуваної реформи» (с.83). В чому річ? Про яку «неякісну цеглину можна говорити, коли така прокуратура створена понад рік тому і нарощує показники своєї діяльності.

На с. 107 наводяться, слова, начебто висловлені очільником НАБУ А.Ситником; що «до моменту призначення антикорупційного прокурора детективи антикорупційного бюро могли вести розслідування ліпше на рівні журналістських, і не більше того.» На жаль, посилання на цю фразу, в тексті не зроблено.

На с. 114 автор вважає за потрібне «...рекомендувати підстави та порядок представництва інтересів громадян або держави в суді прокурорами антикорупційної прокуратури». Потрібно було внести самому автору конкретні рекомендації щодо захисту інтересів держави. Що ж стосується представництва інтересів громадян, то про таку функцію уже можна забути з відомих дисертанту причин.

Автором висловлено думку що складовим елементом принципу верховенства права є принцип пропорційності (СЛ99). Потрібно дати відповідь: «пропорційності чого і чому?».

На с.142 дисертант стверджує що «...на відміну від інших органів прокуратури...антикорупційні прокурори позбавлені права нагляду за дотриманням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах». Це неточно, адже, відповідно до останніх змін до Конституції України це право втратили всі прокурори.

Зазначені зауваження не є вирішальними для загальної оцінки, враховуючи загальний обсяг і результати дисертаційного дослідження.

Звичайно, автор не міг до кінця : «поставити крапку» у дослідженні всіх аспектів діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, в

основному, через те, що, вона перебуває на самому початку свого існування. Можливо на цьому початковому етапі діяльності зазначеної прокуратури автору не було надано можливості вивчити всі її основні організаційно-управлінські документи, в тому числі аналітичного характеру. Такі можливості, очевидно, можуть з'явитися пізніше в міру розвитку законодавства у сфері подолання корупції і практики його застосування .

Основні положення дисертаційної роботи містяться в авторефераті дисертації, який за своєю структурою і змістом відповідає встановленим вимогам.

Дисертація виконана державною мовою, і при її написанні в основному дотримані орфографічні і синтаксичні норми. Слід зауважити лише, що в окремі місця роботи викладені на цілих сторінках практично без абзаців, що утруднює сприйняття тексту. Цього тим більше можна було уникнути, оскільки загальний обсяг роботи не досягає максимальних нормативів.

Виходячи з наведеного, можна дійти висновку, що дисертація Є.В. Вандіна «Організаційно-правові засади діяльності спеціалізованої антикорупційної прокуратури України» є закінченою новою монографічною працею, яка за рівнем актуальності і наукової новизни являє собою значний вклад в теоретичне і практичне обґрунтування проблем організації прокуратури України у сфері протидії корупції.

Структура, роботи відображає характер розглянутих в ній питань.

Зміст і форма автореферату дисертації відповідає встановленим вимогам.

Апробація дисертаційного дослідження носить досить вагомий характер і включає у себе тези доповідей на п'яти наукових конференціях і 13 наукових статей, в тому числі одна у зарубіжному виданні.

На підставі наведеного можна дійти висновку, що дисертація Є.В.Вандіна є самостійно підготовленою науковою працею, у якій в комплексі висвітлені проблеми організації та діяльності новоствореної

Спеціалізованої антикорупційної прокуратури і окреслені шляхи її подальшого розвитку. Вирішена важлива наукова проблема законодавства щодо протидії корупції, що перебуває в полі зору українського суспільства і міжнародної спільноти.

Висновок: подана на захист дисертація відповідає вимогам, що містяться у Порядку присудження наукових ступенів затвердженому постановою Кабінету Міністрів України № 564 від 24 липня 2013 року.

Вандін Євген Валерійович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.10 – «судоустрій; прокуратура та адвокатура».

Доцент кафедри теорії та історії держави і права
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки,
кандидат юридичних наук, доцент

В.М.Кравчук

Засвідчую
"15" 05 2014
Секретар університету
Севідський І.С.